

Sprawa C-323/19

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

18 kwietnia 2019 r.

Sąd odsyłający:

Trgovački sud u Zagrebu (Chorwacja)

Data orzeczenia, na mocy którego składa się wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

8 kwietnia 2019 r.

Strona powodowa:

Interplastics s.r.o.

Strona pozwana:

Letificio d.o.o.

[...]

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

[...]

Przedmiot:

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym i wniosek o wykładnię uzasadnienia wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawach C-484/15 i C-551/15 w ramach zawisłego przed sądem odsyłającym postępowania Povrv-752/19

Na wstępie wnosi się o ochronę danych osobowych wierzyciela i dłużnika poddanego egzekucji jako stron postępowania głównego.

Sąd wnosi o:

Na podstawie art. 19 ust. 3 lit. b) Traktatu o Unii Europejskiej i art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Trgovački sud u Zagrebu [sąd gospodarczy w Zagrzebiu] jako sąd krajowy za pośrednictwem sędziego tego sądu Mislava

Kolakušicia wnosi o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, by ujednoczyć wykładnię i stosowanie prawa w Unii oraz składa wnioski o wykładnię wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawach C-484/15 i C-551/15 w ramach sprawy Povrv-752/19 Trgovački sud u Zagrebu [sądu gospodarczego w Zagrzebiu] (załącznik 1).

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku w sprawie C-551/15 z dnia 9 marca 2017 r. stwierdził: „Rozporządzenie nr 1215/2012 należy interpretować w ten sposób, że notariusze wykonujący w Chorwacji kompetencje powierzone im przez prawo krajowe w ramach postępowań egzekucyjnych prowadzonych na podstawie «dokumentów autentycznych» nie są objęci zakresem znaczeniowym pojęcia «sądu» w rozumieniu rzeczzonego rozporządzenia”.

Pomimo tego, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zajął jasne i niedwuznaczne stanowisko, że notariusze w Republice Chorwacji nie są upoważnieni do wydawania nakazów egzekucyjnych na podstawie dokumentów autentycznych, w dalszym ciągu była stosowana praktyka sprzeczna z rozporządzeniem nr 1215/2012. Po wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 9 marca 2017 r. notariusze wydali ponad milion nakazów egzekucyjnych.

Republika Chorwacji od 1 lipca 2013 r. jest równoprawnym członkiem Unii Europejskiej, którego instytucje zapewniają jednakowe traktowanie w zakresie prawa wszystkich obywateli i osób prawnych ze wszystkich państw członkowskich.

Sądy w Republice Chorwacji różnie interpretują orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej C-551/15 i przeważnie uważają, że dotyczy ono wyłącznie notarialnych postępowań egzekucyjnych, w których dłużnikiem poddanym egzekucji jest zagraniczna osoba fizyczna – obywatel innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

Stanowiska i orzeczenia sądów Republiki Chorwacji, które utrzymują w sposób dyskryminujący odmienne stosowanie prawa i rozporządzenia nr 1215/2012 wobec obywateli i osób prawnych Republiki Chorwacji w stosunku do obywateli i osób prawnych innych państw członkowskich Unii Europejskiej, są nie do zaakceptowania dla tutejszego sądu.

Zgodnie z powyższym Trgovački sud u Zagrebu [sąd gospodarczy w Zagrzebiu] jako sąd krajowy, za pośrednictwem sędziego tego sądu, zwraca się do Trybunału z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, by zapewnić jednolite stosowanie prawa UE we wszystkich państwach członkowskich i zachować zasadę równoprawności i jednakowego traktowania obywateli i osób prawnych w stosowaniu prawa UE w sprawie prowadzonej pod sygnaturą akt Povrv-752/19.

Z uwagi na nieujednolicone stosowanie orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej złożenie niniejszego wniosku okazuje się konieczne, aby ustalić czy osoby fizyczne i prawne z Republiki Chorwacji jako obywatele Unii Europejskiej są równoprawne wobec osób fizycznych i prawnych z pozostałych państw członkowskich Unii Europejskiej i czy te zagraniczne osoby prawne są równoprawne wobec zagranicznych osób fizycznych w zakresie stosowania prawa Unii Europejskiej na terytorium Republiki Chorwacji.

Proponuje się, by Trybunał połączył i rozpatrzył niniejszy wniosek z wnioskiem Općinski sud u Novom Zagrebu [sądu rejonowego w Novi Zagreb] C-657/18 oraz wnioskami niniejszego sądu przedłożonymi Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej 11 marca 2019 r. i 20 marca 2019 r.

Na podstawie art. 94 statutu Trybunału Sprawiedliwości i zaleceń Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej dla sądów krajowych dotyczących składania wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym Trgovački sud u Zagrebu [sąd gospodarczy w Zagrzebiu] uzasadnia swój wniosek następującymi argumentami:

I. Zwięzłe omówienie przedmiotu sporu oraz istotnych okoliczności faktycznych, jakie ustalił w sprawie Povrv-752/19 sąd krajowy

Stronami postępowania głównego są wierzyciel INTERPLASTICS S.R.O., [...] Bratysława, Słowacja, [...] i dłużnik poddany egzekucji LETIFICO d.o.o., Velika Buna, Velika Gorica [...]. Dnia 4 lutego 2019 r. wszczęto postępowanie egzekucyjne na podstawie wniosku o wszczęcie egzekucji wydanego na podstawie dokumentu autentycznego, a 4 lutego 2019 r. notariusz Tomislav Knez, Sveta Nedjelja, [...] wydał nakaz egzekucyjny na podstawie dokumentu autentycznego Ovrh-23/2019, w którym nakazuje dłużnikowi poddanemu egzekucji, by w terminie 8 dni uregulował roszczenie z wniosku o wszczęcie egzekucji w kwocie 17 700,00 EUR w równowartości w kunach, powiększonej o ustawowe odsetki i koszty tego postępowania w kwocie 7 210,80 HRK.

Roszczenie jest oparte na liście wystawionych faktur z dnia 11 grudnia 2018 r.

Wniosek razem z nakazem egzekucyjnym został dostarczony dłużnikowi poddanemu egzekucji dnia 13 lutego 2019 r. Od nakazu egzekucyjnego dłużnik poddany egzekucji wniósł z zachowaniem terminu sprzeciw, w którym kwestionuje podstawę i wysokość roszczenia.

Zgodnie z wyrokami Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawach C-484/15 i C-551/15 notariusze w Chorwacji działający w postępowaniach egzekucyjnych na podstawie „dokumentu autentycznego” nie mogą być uznani za sąd w rozumieniu rozporządzenia w sprawie utworzenia europejskiego tytułu egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych, ani na potrzeby stosowania rozporządzenia w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych. Oprócz tego w wyrokach napisano, że poszanowanie zasady wzajemnego zaufania między państwami

członkowskimi w obszarze współpracy w sprawach cywilnych i handlowych wymaga tego, że orzeczenia sądowe organów krajowych państwa członkowskiego, które mają być wykonane w innym państwie członkowskim, muszą być wydane w postępowaniu sądowym, które zapewnia gwarancję niezawisłości i bezstronności oraz poszanowanie zasady kontrydiktoryjności postępowania. Wobec tego postępowanie poprzedzające wydanie nakazu egzekucyjnego nie jest postępowaniem kontrydiktoryjnym i to orzeczenie nie jest wydane przez sąd, lecz przez notariusza, który, jak już zostało uprzednio wspomniane nie może być uznany za sąd. Prowadzi to do wniosku, że cytowany nakaz wydał absolutnie niewłaściwy organ i dlatego stosuje się reguły dotyczące absolutnej niewłaściwości. Następstwem tego jest to, że sąd nie może zaakceptować czynności podjętych przez absolutnie niewłaściwy organ, dlatego nie można kontynuować postępowania w sprawie sprzeciwu wniesionego od nakazu egzekucyjnego. Zatem to, co od początku było nieważne nie może w trakcie postępowania stać się ważne, to znaczy zostać konwalidowane, ponieważ naruszyłoby się tym zasadę równoprawności stron w postępowaniu.

II. Przedstawienie treści przepisów krajowych mogących mieć zastosowanie w sprawie oraz właściwe orzecznictwo

Sporny jest krajowy przepis z artykułu 1 Ovršni zakon [ustawy o egzekucji] (publikacja w Narodne novine 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17), który daje notariuszom kompetencje do prowadzenia egzekucji wierzytelności na podstawie „dokumentu autentycznego”, poprzez wydawanie nakazów egzekucyjnych jako tytułów egzekucyjnych, bez wyraźnej zgody ze strony dłużnika poddanego egzekucji. Zatem sporna jest kwestia właściwości notariuszy w przywołanej sprawie o charakterze cywilno-prawnym, stąd też sąd nie zgłębiał meritum sprawy.

Sąd I instancji zajął stanowisko prawne, że uzasadnienie i wykładnia wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawach C-484/15 i C-551/15 mają znaczenie dla prawa krajowego i zastosował wymienione orzecznictwo i wykładnię Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w konkretnej sprawie zawisłej przed sądem odsyłającym Povrv-752/19.

Orzecznictwo:

Općinski sud u Novom Zagrebu [sąd rejonowy w Novi Zagreb] w sprawie Povrv-57/18 (załącznik 2) odrzucił wniosek o wszczęcie egzekucji i uchylił nakaz egzekucyjny wydany przez notariusza powołując się na orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-551/15 z następującym uzasadnieniem: „[...] postępowanie poprzedzające wydanie nakazu egzekucyjnego nie jest postępowaniem kontrydiktoryjnym i to orzeczenie nie jest wydane przez sąd, lecz przez notariusza, który, jak już zostało uprzednio wspomniane nie może być uznany za sąd. Prowadzi to do wniosku, że cytowany nakaz wydał absolutnie niewłaściwy organ i dlatego stosuje się reguły dotyczące absolutnej niewłaściwości. Następstwem tego jest to, że sąd nie może zaakceptować

czynności podjętych przez absolutnie niewłaściwy organ, dlatego nie można kontynuować postępowania w sprawie sprzeciwu wniesionego od nakazu egzekucyjnego. Zatem to, co od początku było nieważne nie może w trakcie postępowania stać się ważne, to znaczy zostać konwalidowane, ponieważ naruszyłyby się tym zasadę równoprawności stron w postępowaniu”.

Natomiast Županijski sud u Puli [sąd okręgowy w Puli] w postanowieniu Gž Ovr-645/2018 (załącznik 3) uchylił orzeczenie Povrv-57/18 z następującym uzasadnieniem: „[...] przedstawione stanowisko sądu I instancji o niewłaściwości notariuszy w postępowaniach dotyczących wydawania nakazów egzekucyjnych na podstawie dokumentu autentycznego jest błędne, ponieważ ich właściwość została określona na mocy przepisów rozdziału XXVI Ovršni zakon [ustawy o egzekucji] („Narodne novine”, nr: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17, dalej: OZ), więc notariusz postąpił prawidłowo, kiedy zgodnie z art. 282 OZ-a, a po wydaniu nakazu egzekucyjnego na podstawie dokumentu autentycznego, na skutek sprzeciwu wniesionego od tego nakazu przez dłużnika poddanego egzekucji, akta sprawy w celu wydania orzeczenia co do sprzeciwu przekazał sądowi I instancji jako sądowi właściwemu. Na tym etapie postępowania, a jako że chodzi o sprawę, w której dłużnik poddany egzekucji ma zgłoszony adres zameldowania w Republice Chorwacji, na terenie właściwości sądu I instancji, postępując zgodnie z brzmieniem art. 282 ust. 3 OZ-a, sąd I instancji z racji sprzeciwu dłużnika poddanego egzekucji powinien zgodnie z brzmieniem art. 57 i 58 OZ-a wydać odpowiednie orzeczenie, więc tym, że poprzez błędne zastosowanie art. 16 ZPP-a [ustawy o postępowaniu cywilnym] odrzucił wniosek o wszczęcie egzekucji i uchylił w całości nakaz egzekucyjny wydany na podstawie dokumentu autentycznego z powodu absolutnej niewłaściwości notariusza, dopuścił się naruszenia istotnych wymogów proceduralnych z art. 354 ust. 1 w związku z art. 16 ZPP-a [ustawy o postępowaniu cywilnym] i art. 21 ust. 1 OZ-a [...], co podniesiono w odwołaniu”

Zatem Županijski sud u Puli [sąd okręgowy w Puli] uważa, że można utrzymać w mocy część nakazu notariusza, w którym nakazuje się dłużnikowi poddanemu egzekucji zapłatę.

Co więcej Trgovački sud u Zagrebu [sąd gospodarczy w Zagrzebiu] w sprawach Povrv-1434/18, Povrv-3326/17 i Povrv-3380/18 (załącznik 4) utrzymał w mocy nakazy zapłaty z nakazów egzekucyjnych wydanych przez notariuszy skierowane przeciwko dłużnikom poddanym egzekucji – zagranicznym osobom prawnym.

Natomiast Trgovački sud u Zagrebu [sąd gospodarczy w Zagrzebiu] w sprawie Povrv-113/18 (załącznik 5) odrzucił wniosek o wszczęcie egzekucji skierowany do notariusza i uchylił nakaz egzekucyjny wydany przez notariusza na podstawie dokumentów autentycznych powołując się na orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej uzasadniając to następująco: „[...] postępowanie poprzedzające wydanie nakazu egzekucyjnego nie jest postępowaniem kontradiktoryjnym i to orzeczenie nie jest wydane przez sąd, lecz przez notariusza, który, jak już zostało uprzednio wspomniane nie może być

uznany za sąd. Prowadzi to do wniosku, że cytowany nakaz wydał absolutnie niewłaściwy organ i dlatego stosuje się reguły dotyczące absolutnej niewłaściwości. Następstwem tego jest to, że sąd nie może zaakceptować czynności podjętych przez absolutnie niewłaściwy organ, dlatego nie można kontynuować postępowania w sprawie sprzeciwu wniesionego od nakazu egzekucyjnego. Zatem to, co od początku było nieważne nie może w trakcie postępowania stać się ważne, to znaczy zostać konwalidowane, ponieważ naruszyłyby się tym zasadę równoprawności stron w postępowaniu”.

W wymienionych orzeczeniach sądów krajowych wyrażone zostały różne stanowiska prawne w kwestii właściwości notariuszy co do wydawania tytułów egzekucyjnych.

III. Omówienie powodów, dla których sąd odsyłający rozpatruje kwestię wykładni lub ważności określonych przepisów prawa Unii Europejskiej, jak również związku, jaki sąd dostrzega między tymi przepisami a uregulowaniami krajowymi, które znajdują zastosowanie w postępowaniu głównym.

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym został złożony, by zapewnić jednolite stosowanie prawa UE we wszystkich państwach członkowskich i przestrzeganie zasady równoprawności i jednakowego traktowania obywateli w stosowaniu prawa UE jak i ujednolicić orzecznictwo sądu krajowego w stosowaniu *acquis* Unii Europejskiej.

Artykuł 6 ust. 1 Europejskiej konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności przyznaje każdemu prawo do sprawiedliwego i publicznego rozpatrzenia jego sprawy o charakterze cywilnym i karnym w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą. Artykuł 14 Konwencji zapewnia zakaz dyskryminacji, korzystanie z praw i wolności wymienionych w niniejszej Konwencji powinno być zapewnione bez dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, język, religię, przekonania polityczne i inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie bądź z jakichkolwiek innych przyczyn. Artykuł 18 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej stanowi, że w zakresie zastosowania Traktatów i bez uszczerbku dla postanowień szczególnych, które one przewidują, zakazana jest wszelka dyskryminacja ze względu na przynależność państwową. Niniejszy sąd uważa, że w konkretnym przypadku są dyskryminowani obywatele i osoby prawne z Republiki Chorwacji w stosunku do pozostałych obywateli i osób prawnych z państw członkowskich Unii Europejskiej, co wynika z cytowanych wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawach C-484/15 i C-551/15. Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawach C-484/15 i C-551/15, tytuły egzekucyjne nie będą uznane w innych państwach Unii Europejskiej w rozumieniu rozporządzenia w sprawie utworzenia europejskiego tytułu egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych oraz rozporządzenia w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach

cywilnych i handlowych. Zatem ustawodawstwo krajowe daje kompetencje notariuszom, aby wydawali tytuły egzekucyjne, które nie są uznawane w pozostałych państwach członkowskich jako tytuły egzekucyjne, to znaczy orzeczenia sądowe. Z uzasadnień wymienionych wyroków jasno wynika, że postępowanie przed notariuszem nie gwarantuje niezawisłości i bezstronności i że jest pozbawione poszanowania zasady kontrydiktoryjności postępowania. Wszystko to prowadzi do nierówności osób fizycznych i prawnych z Republiki Chorwacji w stosunku do osób fizycznych i prawnych z pozostałych państw członkowskich i nierówności zagranicznych osób fizycznych i prawnych i to w stopniu, który prowadzi do dyskryminacji. Wyłączenie zasady kontrydiktoryjności postępowania prowadzi do nierówności stron postępowania i tym samym naruszenia podstawowej zasady rzetelnego i sprawiedliwego procesu zagwarantowanej przez Europejską konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Prawo spółek handlowych wymaga ujednoczenia przepisów europejskich dotyczących prawa spółek handlowych wewnątrz UE, aby wzmocnić pewność prawa, jak i zachęcić do prowadzenia działalności i inwestowania zgodnie z Traktatem o przystąpieniu i Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Wykładnia, która jest sprzeczna z zasadą równoprawności spółek handlowych stawia w nierównoprawnej pozycji krajowe spółki handlowe w stosunku do spółek handlowych z pozostałych państw członkowskich UE, co jest sprzeczne z podstawowymi zasadami UE.

Konkretnie pytania prejudycjalne brzmią:

1. Czy przepis krajowy z artykułu 1 Ovršni zakon [ustawy o egzekucji] (publikacja w NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17), uprawniający notariuszy do przeprowadzania egzekucji wierzytelności na podstawie dokumentu autentycznego, poprzez wydanie nakazu egzekucyjnego, jako tytułu wykonawczego, bez wyraźnej zgody dłużnika poddanego egzekucji – osoby prawnej z siedzibą w Republice Chorwacji, jest zgodny z art. 6 ust. 1 Europejskiej konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności i z artykułem 18 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, biorąc pod uwagę przytoczone wyroki w sprawach C-484/15 i C-551/15?

2. Czy wykładnia przedstawiona w wyrokach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawach C-484/15 i C-551/15 może mieć zastosowanie do zawisłego przed sądem odsyłającym postępowania Povrv-1614/2018, to znaczy czy należy rozporządzenie nr 1215/2012 interpretować w taki sposób, że notariusze wykonujący w Chorwacji kompetencje powierzone im przez prawo krajowe w ramach postępowań egzekucyjnych prowadzonych na podstawie „dokumentów autentycznych”, w których wierzycielami są osoby prawne z siedzibą w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej, nie są objęci

zakresem znaczeniowym pojęcia „sądu” w rozumieniu rzeczzonego rozporządzenia?

[...]

[...] [miejsowość i data]

[...] [imię i nazwisko sędziego, adres i adres e-mail]

Załączniki:

- 1) dokumentacja postępowania głównego, Trgovački sud u Zagrebu [sąd gospodarczy w Zagrzebiu], Povrv-752/19, w załącznikach oznaczone numerami 1-10,
- 2) orzecznictwo Općinskog suda u Novom Zagrebu [sądu rejonowego w Novi Zagreb], Povrv-57/18, w załącznikach oznaczone numerami 11-12,
- 3) orzecznictwo Županijskog suda u Šibeniku [sądu okręgowego w Szybeniku], Gž Ovr-645/18, w załącznikach oznaczone numerami 13-14,
- 4) orzecznictwo Trgovačkog suda u Zagrebu [sądu gospodarczego w Zagrzebiu], Povrv-1434/18, Povrv-3326/17 i Povrv-3380/18, w załącznikach oznaczone numerami 15-19,
- 5) orzecznictwo Trgovačkog suda u Zagrebu [sądu gospodarczego w Zagrzebiu], Povrv-113/18, w załączniku oznaczone numerami 20-21